

**เกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้
ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม หลักสูตร สาขาออร์โธปิดิกส์
(ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. ๒๕๕๑)**

๑. เกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรม

๑.๑ ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขา ออร์โธปิดิกส์

ภาษาอังกฤษ Residency Training in Orthopaedics

๑.๒ ชื่อวุฒิบัตร

ชื่อเต็ม

ภาษาไทย วุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขา ออร์โธปิดิกส์

ภาษาอังกฤษ Diploma of the Thai Board of Orthopaedics

ชื่อย่อ

ภาษาไทย ว.ว. สาขาออร์โธปิดิกส์

ภาษาอังกฤษ Diploma, Thai Board of Orthopaedics

๑.๓ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย

๑.๔ หลักการและเหตุผลในการขอเปิดหลักสูตร

การบาดเจ็บและโรคในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลายเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย ทั้งในด้านจำนวนผู้ป่วย ความรุนแรง รวมทั้งความซับซ้อนของการบาดเจ็บและโรค จำนวนผู้ป่วยที่มาพบแพทย์ด้วยการบาดเจ็บและโรคในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทพบเป็นลำดับที่ ๔- ๕ ของผู้ป่วยทั้งหมด ผู้ป่วยเหล่านี้ต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีความรู้ความสามารถและมีจริยธรรม เพื่อให้การดูแลรักษาผู้ป่วยเหล่านี้รวมทั้งสามารถให้ข้อแนะนำในการป้องกันการบาดเจ็บและโรคได้อย่างถูกต้องและทันสมัย ผู้เชี่ยวชาญต้องสามารถประสานการดูแลรักษา ร่วมกับแพทย์สาขาหลักและอนุสาขาอื่น ๆ และสามารถทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการรักษาให้ดีขึ้น ทันสมัยมากขึ้น เหมาะสมกับเศรษฐฐานะของประเทศและสามารถชี้นำสังคมในการป้องกันและรักษาการบาดเจ็บและโรคในระบบนี้ได้ตามลำดับขอบเขตการรับผิดชอบผู้ป่วยนั้น สาขาออร์โธปิดิกส์ถูกจัดเป็นลำดับที่ ๕ รองจากสาขาอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ สูติศาสตร์และนรีเวชวิทยาและกุมารเวชศาสตร์ ทั้งระดับประเทศชาติและระดับนานาชาติ

๑.๕ กำหนดการเปิดฝึกอบรม

ใช้สำหรับการฝึกอบรม ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

๑.๖ อาจารย์

คุณสมบัติของอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม

(๑) สถาบันฝึกอบรมจะต้องมีแพทย์ ซึ่งได้รับวุฒิบัตร / หนังสืออนุมัติ สาขาศัลยศาสตร์ ออร์โธปิดิกส์ / ออร์โธปิดิกส์ หรือผู้ได้รับการรับรองจากราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์ แห่งประเทศไทยเป็นอาจารย์ และอาจารย์ผู้ทำหน้าที่หลักและหรือประธานการฝึกอบรม ของสถาบันฝึกอบรมจะต้องปฏิบัติงานทางด้านออร์โธปิดิกส์มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี

(๒) จำนวนอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมจะต้องจัดให้มีอาจารย์อยู่ในการฝึกอบรมเต็มเวลาอย่างน้อย ๓ คน หากมีจำนวนอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมเต็มเวลาไม่พอ อาจจัดให้มีอาจารย์แบบไม่เต็ม เวลาได้ไม่มากกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนอาจารย์ทั้งหมด และภาระงานในสาขาของ อาจารย์แบบไม่เต็มเวลา เมื่อรวมกันทั้งหมดจะต้องไม่น้อยกว่าภาระงานของจำนวน อาจารย์อยู่ในการฝึกอบรมแบบเต็มเวลาที่ขาดไป

๑.๗ จำนวนผู้รับการฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมจะรับผู้เข้าฝึกอบรมได้ ๑ คน เมื่อมีอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม ๓ คน และ มีจำนวนผู้ป่วยในด้านออร์โธปิดิกส์ ๑๐ เตียง หากสถาบันฝึกอบรมจะเพิ่มจำนวนผู้เข้า ฝึกอบรม จะต้องมียาอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมเพิ่มอีก ๒ คน และจำนวนผู้ป่วยในด้านออร์ โธปิดิกส์เพิ่มอีก ๑๐ เตียงต่อการเพิ่มผู้เข้าฝึกอบรมปีละ/ชั้นละ ๑ คน

๑.๘ คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม และมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ของ แพทย์สภา

๑.๙ จำนวนปีการฝึกอบรม

๔ ปี

๑.๑๐ วัตถุประสงค์

เมื่อสำเร็จจากการศึกษาและฝึกอบรม ผู้ผ่านการฝึกอบรมต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

- (๑) สามารถให้การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบาดเจ็บและโรคทางออร์ โธปิดิกส์ทั้งชนิดไม่ซับซ้อนและชนิดซับซ้อนได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐาน มี ประสิทธิภาพและครบวงจร
- (๒) สามารถติดต่อสื่อสาร ให้การศึกษาและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้บุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจรเกี่ยวกับการดูแลรักษา ผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านการบาดเจ็บและโรคทางออร์โธปิดิกส์
- (๓) มีวิจรรย์ญาณที่ถูกต้องในการพิจารณาข้อมูลทางการแพทย์เกี่ยวกับการบาดเจ็บ และโรคทางออร์โธปิดิกส์ สามารถดำเนินการตรวจและการส่งตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ รวมทั้งการส่งผู้ป่วยเพื่อรับการตรวจทางรังสีวิทยาได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม
- (๔) ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ ขึ้นาสังคมและแก้ปัญหาทั้งชนิดไม่ซับซ้อนและ ชนิดซับซ้อนเกี่ยวกับการบาดเจ็บและโรคทางออร์โธปิดิกส์ได้อย่างมีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ และสามารถเสนอผลงานวิจัยได้อย่างมีมาตรฐาน
- (๕) สามารถให้การแนะนำ ป้องกัน หลีกเลี่ยงและลดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บและโรค ทางออร์โธปิดิกส์ได้อย่างถูกต้อง ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ
- (๖) สามารถศึกษาต่อยอดในทุกอนุสาขาทางออร์โธปิดิกส์โดยมีพื้นฐานความรู้และ

ทักษะที่เพียงพอ

- (๗) สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย ตลอดจนผู้ร่วมวิชาชีพและชุมชน โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพและกฎหมาย

๑.๑๑ เนื้อหาสังเขปของการฝึกอบรม

- (๑) ความรู้พื้นฐานทางด้านการบาดเจ็บและโรคทางออร์โธปิดิกส์ได้แก่
- กายวิภาคประยุกต์ขั้นสูง วิทยาการเคลื่อนไหว ชีววิทยาขั้นสูง โลหศาสตร์ และชีวกลศาสตร์ขั้นสูงของระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
 - สรีรวิทยาขั้นสูงของเนื้อเยื่อต่างๆในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
 - ลักษณะการบาดเจ็บ ลักษณะของโรคและพยาธิสภาพที่พบในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
 - กระบวนการวินิจฉัยการบาดเจ็บและโรคในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
 - การตรวจพิเศษเพื่อการวินิจฉัยการบาดเจ็บและโรคในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
 - การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีการบาดเจ็บและโรคในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย ทั้งโดยการผ่าตัดและโดยวิธีอนุรักษ์
 - การประเมินและการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาการบาดเจ็บและโรคในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
 - แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุและโรคหรือภาวะแทรกซ้อนของโรคของระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
 - หลักการและแนวทางการติดต่อประสานงานกับบุคลากรทางการแพทย์และผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้คำปรึกษาและการให้กำลังใจผู้ป่วย
- (๒) ทักษะการดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีการบาดเจ็บและโรคทางออร์โธปิดิกส์
- มีความสามารถในการให้การวินิจฉัยทางคลินิกได้อย่างถูกต้องแก่ผู้ป่วยที่มีปัญหาทั้งชนิดไม่ซับซ้อนและชนิดซับซ้อนในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
 - มีความสามารถในการใช้เครื่องมือพิเศษในการตรวจและวินิจฉัยผู้ป่วยในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลายที่มีปัญหาทั้งที่ไม่ซับซ้อนและซับซ้อนได้อย่างถูกต้อง
 - มีความสามารถในการวางแผนการรักษาผู้ป่วยในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลายทั้งที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนและซับซ้อนได้อย่างถูกต้อง
 - มีความสามารถในการให้การฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งกายและใจ และสามารถแนะนำผู้ป่วยในการใช้เครื่องรัดดัดพุงที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย
- (๓) มีความสามารถในการรักษาและแก้ไขปัญหาทั้งชนิดไม่ซับซ้อนและชนิดซับซ้อนของเนื้อเยื่อและอวัยวะต่างๆในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและ

เส้นประสาทส่วนปลาย โดยวิธีอื่นนุรักษ์ได้อย่างถูกต้อง

- มีความสามารถในการดูแลผู้ป่วยโดยวิธีอื่นนุรักษ์ได้อย่างถูกต้องทั้งก่อน ระหว่างและหลังการรักษา
 - มีความสามารถในการทำหัตถการโดยวิธีอื่นนุรักษ์ได้อย่างถูกต้อง เพื่อการ แก้ไขและรักษาปัญหาทั้งชนิดไม่ซับซ้อนและชนิดซับซ้อนของเนื้อเยื่อและ อวัยวะต่างๆในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย
- (๔) มีความสามารถในการรักษาและผ่าตัดแก้ไขปัญหาทั้งชนิดไม่ซับซ้อนและชนิด ซับซ้อนของเนื้อเยื่อและอวัยวะต่างๆในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและ เส้นประสาทส่วนปลาย โดยวิธีอื่นนุรักษ์ได้อย่างถูกต้อง
- มีความสามารถในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย ก่อน ระหว่างและหลังผ่าตัดได้อย่างถูกต้อง
 - มีความสามารถในการทำหัตถการผ่าตัดรักษาและแก้ไขปัญหาทั้งชนิดไม่ ซับซ้อนและชนิดซับซ้อนของเนื้อเยื่อและอวัยวะต่างๆในระบบกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็นและเส้นประสาทส่วนปลาย โดยวิธีอื่นนุรักษ์นิยมได้อย่างถูกต้อง
- (๕) มีความสามารถในการทำวิจัยและการนำเสนอผลงานได้อย่างถูกต้อง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องมี ได้แก่

การร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่างๆโดยสม่ำเสมอ

๑. Quality Improvement Conference ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อเดือน
๒. Interesting Case Conference ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อเดือน
๓. Journal Club ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อเดือน
๔. Lecture/ Topic Review ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อเดือน
๕. Ward Round/ Grand Round ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อสัปดาห์
๖. Inter-hospital/Inter-departmental Conference ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อเดือน
๗. การร่วมประชุมวิชาการประจำปีและการประชุมวิชาการที่เกี่ยวข้องที่จัดโดยสถาบัน ฝึกอบรม
๘. การร่วมประชุมวิชาการประจำปีและการประชุมวิชาการที่เกี่ยวข้องที่จัดโดย/ในนาม ของราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย

การปฏิบัติงานทางคลินิก

๑. ปฏิบัติงานในสถาบันหลักไม่น้อยกว่า ๓๒ เดือน
๒. ปฏิบัติงานในสถาบันสมทบที่ราชวิทยาลัยฯ รับรองไม่เกิน ๑๖ เดือน
๓. การดูแลผู้ป่วยที่ห้องตรวจผู้ป่วยนอก
๔. การดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาล
๕. การดูแลผู้ป่วยที่คลินิกเฉพาะทาง
๖. การให้คำปรึกษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลแก่หน่วยงานอื่น
๗. การช่วยผ่าตัดและการผ่าตัดเองในห้องผ่าตัด
๘. การดูแลและให้การรักษาก่อนและหลังการผ่าตัด

ประสบการณ์การผ่าตัดที่สำคัญ

๑. ทำการผ่าตัดด้วยตนเองภายใต้การดูแล หรือภายใต้ความรับผิดชอบของอาจารย์ แพทย์

๒. ทำการผ่าตัดด้วยตนเองในผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บและโรคทางออร์โธปิดิกส์ที่ซับซ้อนไม่น้อยกว่า ๕๐ ราย
๓. ร่วมทำการผ่าตัดใหญ่ที่ต้องมีแพทย์หลายคนร่วมให้การรักษาในผู้ป่วยที่มีปัญหาทางการบาดเจ็บและโรคทางออร์โธปิดิกส์ชนิดที่ซับซ้อนมากไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย
๔. เป็นผู้ช่วยผ่าตัดลำดับที่หนึ่ง (first assistant) ในการผ่าตัดต่างๆ ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ราย

ประสบการณ์การวิจัย

๑. ผลงานวิจัยที่นำเสนอในการประชุมวิชาการประจำปีของราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย ๑ เรื่อง และ/หรือ
๒. ผลงานวิจัยตีพิมพ์ (publication) หรือบทความผลงานวิจัยที่พร้อมจะตีพิมพ์ (manuscript) ในวารสารที่ราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยรับรองอย่างน้อย ๑ เรื่อง หรือ
๓. โครงการวิจัย (research proposal) ฉบับสมบูรณ์อย่างน้อย ๑ เรื่อง

หมายเหตุ ผลงานวิจัยสามารถใช้รูปแบบของการสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) ซึ่งหมายถึงการทำ systematic review และ meta-analysis ได้

(รายละเอียดเนื้อหาวิชาดูในภาคผนวก ๑)

๑.๑๒ วิธีการฝึกอบรม

- (๑) จัดให้มีการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ๕๐ สัปดาห์ต่อปี

ปีการศึกษาที่ ๑ เป็นการศึกษาอบรมพื้นฐานความรู้ทั่วไปและความรู้พื้นฐานทางศัลยศาสตร์ โดยจัดให้หมุนเวียนผ่านการฝึกอบรมในสาขาศัลยศาสตร์ทั่วไป ประสาทศัลยศาสตร์ ศัลยศาสตร์ทางเดินปัสสาวะ ศัลยศาสตร์อุบัติเหตุ ศัลยศาสตร์ตกแต่ง อนุสาขารอคข้อ สาขาอายุรศาสตร์ สาขาพยาธิวิทยาของกระดูกและเนื้อเยื่อที่เกี่ยวข้อง และวิสัญญีวิทยา โดยให้มีการเรียนการสอนสาขาละไม่น้อยกว่า ๔ สัปดาห์

ปีการศึกษาที่ ๒, ๓ และ ๔ ให้มีการศึกษาอบรมในสาขาออร์โธปิดิกส์ทั่วไปเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕๐ สัปดาห์ โดยมีเนื้อหาวิชา ดังนี้

- ทางด้านอนุสาขากการบาดเจ็บทางออร์โธปิดิกส์ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ไม่น้อยกว่า ๕๐ สัปดาห์
- การดูแลรักษาผู้ป่วยผู้ใหญ่ทางออร์โธปิดิกส์ ไม่น้อยกว่า ๓๘ สัปดาห์
- การดูแลรักษาผู้ป่วยเด็กทางออร์โธปิดิกส์ ไม่น้อยกว่า ๒๐ สัปดาห์
- การผ่าตัดเกี่ยวกับมือไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์
- การผ่าตัดรักษาผู้ป่วยเนื้องอกทางออร์โธปิดิกส์ไม่น้อยกว่า ๔ สัปดาห์
- การศึกษาอบรมในสาขาพยาธิวิทยาไม่น้อยกว่า ๔ สัปดาห์
- การศึกษาอบรมในสาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟู ไม่น้อยกว่า ๔ สัปดาห์
- การศึกษาอบรมในสาขาวิชาเลือกไม่น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์

การหมุนเวียนศึกษาอบรมต้องดำเนินการในสถาบันที่ได้รับการรับรองจากแพทยสภาแล้วเท่านั้น ยกเว้นในช่วงวิชาเลือกให้เป็นการรับผิดชอบของสถาบันฝึกอบรมหลักในการเลือกและรับรองสถาบันฝึกอบรมสมทบ

การฝึกอบรมในชั้นปีที่ ๔ ให้เน้นการตัดสินใจและการวางแผนการรักษา

เป็นหลัก รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนักศึกษาแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ด้วย นอกจากนี้ต้องจัดให้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกทักษะด้านการบริหารทั่วไป ปฏิบัติงานด้านธุรการ การจัดการคุณภาพ การบริการวิชาการ และการบริหารการศึกษาในฐานะหัวหน้าแพทย์ประจำบ้าน

- (๒) ระหว่างการศึกษาและฝึกอบรม สถาบันฝึกอบรมต้องจัดให้แพทย์ประจำบ้านมีโอกาสดูการระเบียนวิธีวิจัยที่เหมาะสมและแพทย์ประจำบ้านต้องมีส่วนร่วมในการวิจัยและส่งผลงานวิจัยต่อคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบสาขาออร์โธปิดิกส์ที่แพทยสภาแต่งตั้ง โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเพื่อวุฒิบัตรฯ สาขาออร์โธปิดิกส์

๑.๑๓ การประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยกำหนดให้มีการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่

(๑) การประเมินระหว่างกระบวนการ

สถาบันฝึกอบรมจะต้องจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมในแต่ละช่วง / ปี รวมทั้งจะได้รับการประเมินจากราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยอีกอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนผลแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการพัฒนาตนเองหรือเพื่อการเลื่อนระดับชั้นปีในการศึกษาและการฝึกอบรม

(๒) การประเมินเพื่อวุฒิบัตรฯ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้ารับการประเมินเพื่อวุฒิบัตรฯ ต้องได้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรจนครบถ้วนตามเกณฑ์ในสถาบันที่ราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยรับรอง วิธีการประเมินและเกณฑ์การตัดสินให้เป็นทั้งการสอบข้อเขียน สอบปฏิบัติ และการสอบสัมภาษณ์ ซึ่งต้องสอดคล้องกับข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๖

(รายละเอียดดูในภาคผนวกที่ ๒)

๑.๑๔ การประกันคุณภาพการฝึกอบรม

ราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยกำหนดให้สถาบันฝึกอบรมจัดให้มีการประกันคุณภาพการฝึกอบรมตามระบบ กลไก และเกณฑ์ที่แพทยสภากำหนด รวมทั้งการประเมินมาตรฐานการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งในทุก ๕ ปี

๑.๑๕ การทบทวน/พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย กำหนดให้สถาบันฝึกอบรมทบทวน / พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยทุก ๕ ปี และแจ้งผลการทบทวน / พัฒนาให้ราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย รับทราบ

๒. เกณฑ์สถาบันฝึกอบรม

๒.๑. เกณฑ์ทั่วไปสำหรับการฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมควรเป็นโรงพยาบาล / สถาบันที่ได้รับการรับรองคุณภาพ หรือกำลัง

ดำเนินการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพ มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์และจำนวนผู้ป่วยที่เหมาะสมแก่การฝึกอบรมทั้งประเภทผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก มีแพทย์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเพียงพอ รับผิดชอบในสาขาที่ฝึกอบรมหรือในสาขาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังจะต้องพิจารณาก่อนว่าโรงพยาบาลนั้น มีหน่วยงานกลางพื้นฐานที่จำเป็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาผู้ป่วยสาขาที่ฝึกอบรม รวมทั้งมีกิจกรรมวิชาการที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเรียนรู้ ทั้งนี้ โครงการฝึกอบรมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาสูงสุดของโรงพยาบาล / สถาบันนั้น (รายละเอียดดูในประกาศแพทยสภา ที่ ๑๘ / ๒๕๕๐ เรื่อง เกณฑ์สถาบันฝึกอบรม)

๒.๒ เกณฑ์เฉพาะสำหรับสถาบันฝึกอบรม

สถาบันที่จะขอเปิดการฝึกอบรมต้องจัดให้มีหน่วยงานที่ให้บริการดูแลรักษาผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ตลอดเวลา มีงานบริการที่มีคุณภาพ และมีจำนวนผู้ป่วยในด้านออร์โธปิดิกส์ ไม่น้อยกว่า ๑๐ เตียง และมีอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ๓ คน

๒.๓ สถานภาพของสถาบันฝึกอบรม

สถาบันฝึกอบรมที่จัดการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาออร์โธปิดิกส์จะต้องระบุสถานภาพว่าเป็นสถาบันฝึกอบรมประเภทใด ตามบทบาทหน้าที่ในการฝึกอบรม ดังนี้

สถาบันฝึกอบรมหลัก ได้แก่ สถาบันฝึกอบรมที่ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน และได้รับอนุมัติจากแพทยสภาให้เปิดเป็นสถาบันฝึกอบรม โดยจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์จากสถาบันฝึกอบรมตลอดหลักสูตร หรือเป็นเวลาไม่ต่ำกว่าระยะเวลา ๒ ใน ๓ ของหลักสูตร

สถาบันฝึกอบรมสมทบ ได้แก่ สถาบันฝึกอบรมที่ได้รับอนุมัติจากแพทยสภาให้เป็นสถาบันฝึกอบรมสมทบกับสถาบันหลักเพื่อจัดการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านในส่วนที่สถาบันหลักไม่สามารถจัดประสบการณ์ได้ โดยกิจกรรมดังกล่าวเมื่อรวมกันแล้วต้องมีระยะเวลารวมกันไม่ต่ำกว่า ๓ เดือน และไม่เกิน ๑ ใน ๓ ของระยะเวลาของหลักสูตร

ตัวอย่าง คณะแพทยศาสตร์ จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมฯ สาขา และขออนุมัติเปิดเป็นสถาบันฝึกอบรม แต่ขอให้คณะแพทยศาสตร์ / โรงพยาบาล เป็นสถาบันฝึกอบรมสมทบ จัดกิจกรรม ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นเวลา ๖ เดือน เป็นต้น

สถาบันร่วมฝึกอบรม ได้แก่ สถาบันฝึกอบรมตั้งแต่ ๒ แห่งขึ้นไปดำเนินการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านและได้รับอนุมัติจากแพทยสภาให้เปิดเป็นสถาบันฝึกอบรมร่วมกัน โดยจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์จากทุกสถาบัน โดยแต่ละแห่งมีเวลาไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๓ ของระยะเวลาของหลักสูตร

ตัวอย่าง คณะแพทยศาสตร์ ร่วมกับ โรงพยาบาล จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมฯ สาขา และขออนุมัติเปิดเป็นสถาบันร่วมฝึกอบรม โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์จากคณะแพทยศาสตร์ เป็นเวลา ๒ ปี และจากโรงพยาบาล เป็นเวลา ๑ ปี เป็นต้น

สถาบันฝึกอบรมกิจกรรมเลือก ได้แก่ สถาบันฝึกอบรมที่ได้รับความเห็นชอบจากราชวิทยาลัย / วิทยาลัย / สมาคมวิชาชีพ โดยการพิจารณาของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขานั้นให้เป็นสถาบันฝึกอบรมที่จัดประสบการณ์เพิ่มเติมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สนใจได้ในลักษณะของกิจกรรมเลือก (Elective) โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๓ เดือน

หลักสูตรอาจจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์เพิ่มเติมจากสถาบัน
ฝึกอบรมกิจกรรมเลือกได้โดยจะต้องมีระยะเวลารวมกันตลอดหลักสูตรไม่เกินระยะเวลาที่
ราชวิทยาลัย / วิทยาลัย / สมาคมวิชาชีพกำหนด

๓. การขออนุมัติเป็นสถาบันฝึกอบรม

สถาบันใดที่มีความประสงค์จะเป็นสถาบันฝึกอบรมในสาขาออร์โธปิดิกส์ ให้จัดทำข้อมูลตามเกณฑ์
หลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับอนุมัติจากแพทยสภาเพื่อส่งให้ราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่ง
ประเทศไทย ประสานงานกับคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ เพื่อตรวจรับรองศักยภาพของ
สถาบันฝึกอบรมตามเกณฑ์หลักสูตรและจำนวนความต้องการของแพทย์เฉพาะทางสาขานั้นๆ แล้ว
ให้นำเสนอราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยพิจารณาเสนอให้แพทยสภาอนุมัติ
ต่อไป

๔. การติดตามกำกับดูแลสถาบันฝึกอบรม

ราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย จะจัดให้มีการติดตามกำกับดูแลสถาบันฝึกอบรม
หลัก สถาบันฝึกอบรมสมทบ สถาบันร่วมฝึกอบรม ที่ได้รับอนุมัติให้เปิดการฝึกอบรมเป็นระยะๆ โดย
การมอบหมายให้คณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ เป็นผู้ดำเนินการตามแนวทางที่แพทยสภา
กำหนด และเสนอรายงานผ่านราชวิทยาลัยฯ เพื่อเสนอให้แพทยสภารับทราบเป็นระยะๆ

หากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ พบว่าสถาบันฝึกอบรมหลักหรือสถาบันร่วม
ฝึกอบรมใดไม่มีผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรใดติดต่อกันเกิน ๕ ปี ให้ “พัก” การประกาศ
รับสมัครแพทย์ประจำบ้านสำหรับหลักสูตรนั้นของสถาบันฝึกอบรมหลักหรือสถาบันร่วมฝึกอบรมนั้น
ไว้ก่อน จนกว่าคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ จะได้ประเมินสถาบันฝึกอบรมนั้นว่ายังมีความ
พร้อมในการฝึกอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนด

หากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ พบว่าสถาบันฝึกอบรมหลักหรือสถาบันร่วม
ฝึกอบรมใดไม่มีผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรใดติดต่อกันเกิน ๑๐ ปี ให้ “ยกเลิก” การเป็น
สถาบันฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรมหลักหรือของสถาบันร่วมฝึกอบรมกลุ่มนั้น และให้ทำเรื่องแจ้ง
ราชวิทยาลัยฯ เสนอแพทยสภาเพื่ออนุมัติ หากสถาบันฝึกอบรมมีความประสงค์จะขอเป็นสถาบัน
ฝึกอบรมอีก ให้ดำเนินการตามข้อ ๓

ภาคผนวก ๑

เนื้อหาวิชาที่ต้องรู้สำหรับแพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ ๑ - ๔

๑. ความรู้วิทยาศาสตร์พื้นฐานทางออร์โธปิดิกส์ พื้นฐานความรู้ทางศัลยศาสตร์ทั่วไป รวมทั้งอนุสาขาศัลยศาสตร์ อนุสาขานาการกระดูกและอนุสาขาระเบียบวิธีวิจัย
๒. ความรู้ในอนุสาขากการบาดเจ็บทางออร์โธปิดิกส์ รวมทั้งการบาดเจ็บจากกีฬา และการบาดเจ็บกระดูกสันหลัง
๓. ความรู้ในอนุสาขากภาวะผู้ป่วยผู้ใหญ่ทางออร์โธปิดิกส์ รวมทั้งการผ่าตัดกระดูกสันหลัง (การบาดเจ็บและโรค) และการผ่าตัดรักษาข้อ
๔. ความรู้ในอนุสาขากภาวะผู้ป่วยเด็กทางออร์โธปิดิกส์
๕. ความรู้ในอนุสาขากการผ่าตัดทางมือ
๖. ความรู้ในอนุสาขากเนื้องอกทางออร์โธปิดิกส์
๗. ความรู้ในสาขาพยาธิวิทยา
๘. ความรู้ในอนุสาขารโรคข้อ สาขาอายุรศาสตร์
๙. ความรู้ในสาขาวิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู

เนื้อหาวิชาที่ควรรู้

๑. ความรู้ในอนุสาขากการบาดเจ็บทางออร์โธปิดิกส์ รวมทั้งการบาดเจ็บจากกีฬา และการบาดเจ็บกระดูกสันหลัง
๒. ความรู้ในอนุสาขากภาวะผู้ป่วยผู้ใหญ่ทางออร์โธปิดิกส์ รวมทั้งการผ่าตัดกระดูกสันหลัง (การบาดเจ็บและโรค) และการผ่าตัดรักษาข้อ
๓. ความรู้ในอนุสาขากภาวะผู้ป่วยเด็กทางออร์โธปิดิกส์
๔. ความรู้ในอนุสาขากการผ่าตัดทางมือ
๕. ความรู้ในอนุสาขากเนื้องอกทางออร์โธปิดิกส์
๖. ความรู้ในสาขาวิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู

หัตถการที่ต้องทำได้ด้วยตนเอง

๑. หัตถการในอนุสาขากการบาดเจ็บทางออร์โธปิดิกส์ รวมทั้งการบาดเจ็บจากกีฬา และการบาดเจ็บกระดูกสันหลัง
๒. หัตถการในอนุสาขากภาวะผู้ป่วยผู้ใหญ่ทางออร์โธปิดิกส์ รวมทั้งการผ่าตัดกระดูกสันหลัง (การบาดเจ็บและโรค) และการผ่าตัดรักษาข้อ
๓. หัตถการในอนุสาขากภาวะผู้ป่วยเด็กทางออร์โธปิดิกส์
๔. หัตถการในอนุสาขากการผ่าตัดทางมือ
๕. หัตถการในอนุสาขากเนื้องอกทางออร์โธปิดิกส์
๖. หัตถการในอนุสาขารโรคข้อ สาขาอายุรศาสตร์
๗. หัตถการในสาขาวิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู

หัตถการที่ควรทำได้โดยมีผู้ช่วยที่ได้มาตรฐาน

๑. หัตถการในอนุสาขากการบาดเจ็บทางออร์โธปิดิกส์ รวมทั้งการบาดเจ็บจากกีฬา และการบาดเจ็บกระดูกสันหลัง
๒. หัตถการในอนุสาขากภาวะผู้ป่วยผู้ใหญ่ทางออร์โธปิดิกส์ รวมทั้งการผ่าตัดกระดูกสันหลัง (การบาดเจ็บและโรค) และการผ่าตัดรักษาข้อ
๓. หัตถการในอนุสาขากภาวะผู้ป่วยเด็กทางออร์โธปิดิกส์
๔. หัตถการในอนุสาขากการผ่าตัดทางมือ
๕. หัตถการในอนุสาขากเนื้ออกทางออร์โธปิดิกส์

ภาคผนวกที่ ๒

การประเมินระหว่างการศึกษาและฝึกอบรม

๑. การสอบข้อเขียนปรนัยที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดจำนวน ๒๕๐ ข้อ
๒. การประเมินโครงการวิจัย
๓. การสอบสัมภาษณ์
๔. การสอบทักษะ

การประเมินเพื่อวุฒิบัตร

๑. การสอบข้อเขียนปรนัยที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดจำนวน ๑๕๐ ข้อ
๒. การสอบข้อเขียนอัตนัย
๓. การประเมินผลงานวิจัย
๔. การสอบสัมภาษณ์
๕. การสอบทักษะ
๖. การประเมินด้านจริยธรรม

การประเมินสถาบันฝึกอบรม

๑. การประเมินรับรองสถาบันฝึกอบรมใหม่ ตามเกณฑ์ของแพทยสภา
๒. การประเมินรับรองสถาบันที่เปิดการฝึกอบรมแล้วเพื่อให้สามารถดำเนินการฝึกอบรมต่อตามเกณฑ์ของแพทยสภา